

Nu behövs bibelförankrad, Jesuscentrerad förkunnelse

I början på 800-talet kom den första missionären till Sverige som då var ett hedniskt land och dominerades av asatroende vikingar. Han hette Ansgar, en katolik från Bremen, och han var ledare för Birkas katolska församling. Under 200 år utkämpades en strid mellan asatron och den kristna tron som den senare vann varefter den Romerska Katolska kyrkan började växa fram i Sverige. Under de första 500 åren var följdaktligen den kristna kyrkan i Sverige katolsk. Huruvida människorna, som övergick från en hednisk kontext till en kristen, verkligen blev födda på nytt genom den helige Ande måste nog starkt ifrågasättas. Bland folket fortsatte de hedniska föreställningarna att gälla under lång tid. När sedan den Lutherska reformationen kom till Sverige 1524 blev den kristna tron tydligare än inte entydig utifrån en nytestamentlig kontext. Den katolska kyrkan bannlystes och var förbjuden att verka under drygt 200 år fram till Gustav III:s toleransedikt 1781. Sedan dess har den katolska kyrkan varit verksam i Sverige och leds från och med 1953 av biskopen i Stockholms katolska stift, vilket är landets enda stift och räknar drygt 100 000 medlemmar. Från att ha varit starkt ifrågasatt av protestantiska och evangelikala kristna världen över har den katolska kyrkan och dess tro blivit alltmer "rumsren".

Till detta har Andra Vatikankonciliet (1962-65) varit en bidragande orsak då man bland annat beslutade att ändra benämningen av protestanter som "kättare" till det mjukare "separerade bröder". Och även uttalandet om Andens gåvor som ett "icke perifert eller oavsiktligt fenomen inom kyrkan" har möjliggjort en större öppenhet till andra kyrkor. Men man står fortfarande fast vid att den katolska kyrkan är Kristi enda sanna kyrka.

Under 2000-talet har närmandet till katolsk tro blivit alltmer märkbar även här i Sverige. Ett tydligt exempel är projektet "Guds hus för enhet" som pågår i Nacka mellan den lutherska församlingen, S:t Konrads katolska församling och den muslimska föreningen, där man bygger samman en kyrka med en moské. Detta är ett resultat av den organiserade religionsdialog dessa grupper haft i tio års tid.

När pastorsparet Ulf och Birgitta Ekman offentliggjorde sin avsikt att konvertera till den Romerska Katolska kyrkan, den 9 mars i år, kom det som en överraskning för de flesta. Dock skapade detta ett smärre jordskred i den svenska religiösa myllan. Efter att ha grundat trosförsamlingen Livets Ord i Uppsala och där tjänat som pastorspar under trettio år har de nu tagit detta radikala beslut. På en gång måste sägas att jag inte har något emot Ulf och Birgitta som jag har sett som mina trossyskon, och beslutet de nu tagit ändrar inte på det. Ändå känns deras beslut mycket märkligt, för att inte säga obegripligt, och att detta orsakat förvirring hos många kristna borde inte förvåna någon. Deras förklaring till sitt ställningstagande har heller knappast avvärijt denna chock. Om det gällt en "vanlig medlem" i Livets ord hade ingen mediastorm uppstått, men när det gäller församlingens grundare och den främsta företrädaren för trosrörelsen i Sverige kan händelsen komma att få negativa konsekvenser för svensk kristenheten, något jag återkommer till.

I den karismatiska förnyelsen på 1970-talet var vi många som upplevde något helt nytt av andlig gemenskap. Det var inte alls märkligt att vi bad och lovsjäng tillsammans med trossyskon från alla möjliga samfund inklusive Katolska kyrkan. Vi som medverkade och deltog i Karisma- och Jesuskonferenserna upplevde ju samma Andens glädje och praktiserade samma Andens gåvor. Det kändes så enkelt och självklart då även om de flesta av oss nog hade en negativ inställning till Katolska kyrkan som kyrkosamfund. Men många av oss hoppades och trodde att nu skulle den kristna enheten få en rejäl skjuts framåt. På den tiden var Ulf Ekman en nyfrälst, oborstad ung man som strax började studera teologi och blev studentpräst i Uppsala. När han senare startade Livets ord kom mycket av det som var på gång under 70-talet av sig. I början hade han ofta en raljerande och kategorisk ton mot både de etablerade kyrkorna och den karismatiska förnyelsens enhetssträvanden. Många blev rädda och man såg honom som en splittrare. (Givetvis var det också andra orsaker till att förnyelsen kom av sig).

I en artikel i DN 9/3 frågar Ekman: *"Var finns då Kyrkan i all denna moderna flora av olika kristna grupperingar? ... jag började inse att autenticiteten och fullheten av denna Kyrka och dess konkreta uttryck igenom historien finns i den katolska kyrkan."* Jag håller med om att uppdelningen i samsamfundstrukturer inte är Guds bästa plan med sin församling, men det fanns orsaker till att dessa en gång uppstod, inspirerat av den helige Ande menar jag. Jag har svårt att tro att de hundratusentals människor som blivit kristna i Sverige de senaste 150 åren skulle ha blivit det om inte frikyrkorna hade funnits. Tydligt har Gud välsignat det arbete som olika samsamfund lagt ned i det förgångna trots att man inte varit överens i allt. Samtidigt ska erkännas att samsamfundsidentiteten generellt varit hämmade när det gällt att uttrycka enheten i Guds församling och kanske att ännu fler skulle blivit kristna ifall Jesusidentiteten varit starkare än samsamfundsidentiteten. Men tänk om pastor Ulf ödmjukt hade sträckt ut armarna till trossyskon i andra samsamfund under 1990-talet, istället för att ha hånat och nedvärderat de etablerade församlingarna, då hade enheten kanske varit tydligare idag.

Även jag, precis som Ekman, sörjer över att vi inte har lyckats bättre att synliggöra kristen enhet på det lokala planet. Men när han skriver i DN: *"Finns stabiliteten och den historiska kontinuiteten som utgör ett bärande element i den kristna tron bara på idéplanet, men inte som konkret synlig verklighet? Hur hänger det ihop med Jesu egna ord i Joh. 17:21..."*, så missar han att Jesu bön har blivit besvarad av Fadern genom Jesu död och uppståndelse. Och när vi, som Jesu lärjungar, bejakar detta i tro och efterföljelse tar enheten gestalt som en andlig realitet och inte en vacker idé. Visst, det är viktigt att känna kontinuitet i tron och samhörighet med generationer som gått före, och där har samsamfunden haft ett berättigande, men dessa är i sig inget uttrycker för Kristi andliga kropp på jorden. Enligt NT består, och uttrycks församlingen av människor som är födda av Guds Ande och lemmar i Kristi kropp. I den gemenskapen, inte primärt i ett visst samsamfund, finns Andens enhet, en enhet som vi hela tiden måste arbeta på att bevara. Ef.4:1-6.

Hur kan Ulf Ekman nu se den katolska kyrkan som det bästa uttrycket för Guds församling på jorden då han tidigare tagit avstånd och sagt att den är full av irrläror? Vad har förändrats? Även

om man har mer öppenhet idag mot icke-katoliker har man inte frångått doktrinen som säger att påven har universell makt. Att där finns pånyttfödda medlemmar betvivlas inte, jag har mött många av dem genom åren, men mycket är obibliskt i deras lära och praktik. Enligt den katolska katekesen är trosläran grundad på Bibeln och traditionen, men Paulus skriver i 1 Kor.4:6 *"att inte gå utöver vad Skriften säger och inte skryta över en ledare på den andres bekostnad."* Och den bibliska församlingen byggs endast *"... på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv."* Ef. 2:20.

Paret Ekman har haft vägledning av den katolske karmelitmunken Wilfrid Stinissen och jag antar att han gett dem nya tolkningsnycklar, vilket för mig innebär en varningsflagg. Stinissen har haft (och har?) stort inflytande på svenskt frikyrkofolk, och allt han lärt ut är inte dåligt. Men när han säger, *"Det måste finnas en skärseld. De flesta människor är inte färdiga att gå in i himlen när de dör. Om det inte finns en skärseld måste väldigt många gå förlorade."* (Ansikte mot ansikte, G. Skytte, sid. 343) går han utanför NT:s lära. Där finns en antydning till universalism – alla människor blir frälsta. Stinissen förkunnar en obiblisk andlig mystik när han skriver, *"Det du innerst inne är, är gudomligt... Gud är oändligt mycket större än du... men sök honom inte utanför dig själv... Det är djupt inom dig själv du finner honom."* (Idag är Guds dag, 2000 sid. 20). I dessa avseenden har hans undervisning haft en hämmande effekt på den frimodiga tro och betoning av omvändelse som präglat frikyrkofolket. Tro inte att Ulf Ekman sitter still i den katolska kyrkbänken utan han kommer säkert att bli en märkbar företrädare för sin nya kyrka. Paret Ekman har besökt Peterskyrkan i Rom ett flertal gånger sedan den 9 mars och uttalat sin fascination över vad de möter där. De har också haft ett personligt möte med påven Franciskus. Jag känner djup oro inför den trend som vi nu ser med en blandning av ett otydligt evangelium och katolsk mystik! Nu behövs en bibelförankrad, Jesuscentrerad, andefylld förkunnelse parad med barmhärtig omsorg.

Jag tror man ska se Ekmans konvertering i ett större perspektiv. Lördagen den 22 mars hölls en katolsk mässa i Lund då nordiska biskopar vigde Norden till Jungfru Marias obefläckade hjärta med efterföljande ekumenisk vesper i Lunds domkyrka under ledning av biskop Antje Jackelén. Från år 2001 pågår ett enhetsarbete mellan olika kyrkofamiljer som har fått sitt uttryck i dokumentet Charta Oecumenica. År 1999 undertecknades en överenskommelse mellan katoliker och protestanter att arbeta för enhet där tillropet löd, *"Luthers protest är förbi!"* Rättfärdiggörelse endast genom tro på Kristus gäller inte längre. Nu pågår en katolsk "värningskampanj" i USA och över världen med påven Franciskus i spetsen. I början på 2014 var han omslagsbild på Time Magazine med rubriken: *"The Man of the Year!"* Samtidigt sände Franciskus ett videomeddelande till den amerikanske trosförkunnaren Kenneth Copeland (han har varit talare på Livets Ord) och vädjade om försoning mellan karismatiker och katoliker i USA. Copelands reaktion var: *"Himlen gläds över detta... Vet ni vad som gläder mig? När vi gick in i denna tjänst för 47 år sedan var detta omöjligt."* Den anglikanske biskopen Tony Palmer, en nära vän till påven, säger i samma video: *"Den katolska och karismatiska förnyelsen är Kyrkans hopp. Luthers protest är avslutad. Är din?"* www.prophecynewswatch.com/2014/March11/111.html#VJX4uRjocxY1gOgl.99.

Är Ekmans protest mot katolsk teologi avslutad nu för att istället förordas en enhetskyrka under påven i Rom? Det vi hittills sett verkar leda åt det hållet! Vägen till kristen enhet leder varken till Rom, Jerusalem eller någon annan stad. Självt vill jag se mer av den enhet som är grundad endast i tron på försoningen i Jesus Kristus och den helige Andes inneboende liv i den troende. Det är vi nog många som vill hoppas jag!

Claes-Göran Bergstrand. 2014-05-01.